Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

dysleksja ☐

MATERIAŁ DIAGNOSTYCZNY Z GEOGRAFII

Arkusz II

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ II

GRUDZIEŃ

ROK 2005

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera 19 ponumerowanych stron i barwny załącznik. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego badanie.
2. W rozwiązaniach zadań przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków), linijki, lupy oraz kalkulatora.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje uczeń. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla oceniającego.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ◉ i zaznacz właściwe.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **50 punktów**

Wypełnia uczeń przed rozpoczęciem pracy

PESEL UCZNIA

Wypełnia uczeń przed rozpoczęciem pracy

KOD UCZNIA

Zadanie 30. (2 pkt)

Na rysunkach przedstawiono widome drogi Słońca nad horyzontem w pierwszym dniu astronomicznych pór roku w różnych szerokościach geograficznych.

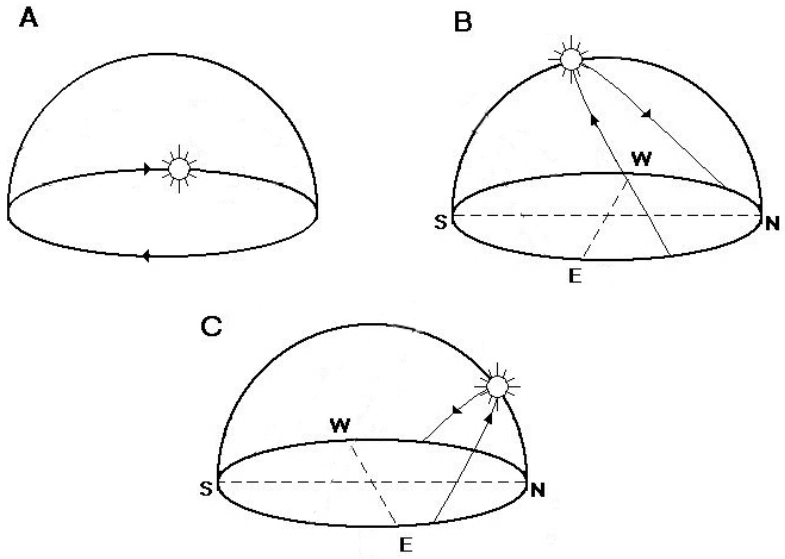

Przyporządkuj każdemu z rysunków właściwy opis widomej drogi Słońca.

a) Widoma droga Słońca na Zwrotniku Raka w dniu przesilenia letniego.

b) Widoma droga Słońca na Zwrotniku Koziorożca w dniu przesilenia letniego.

c) Widoma droga Słońca na Biegunie Południowym w dniu przesilenia letniego.

d) Widoma droga Słońca na Biegunie Północnym w dniu równonocny wiosennej.

Rys. A -…….. Rys. B -…….. Rys. C -……..

Zadanie 31. (1 pkt)

Poniższy rysunek przedstawia różne rodzaje metod prezentacji kartograficznej.

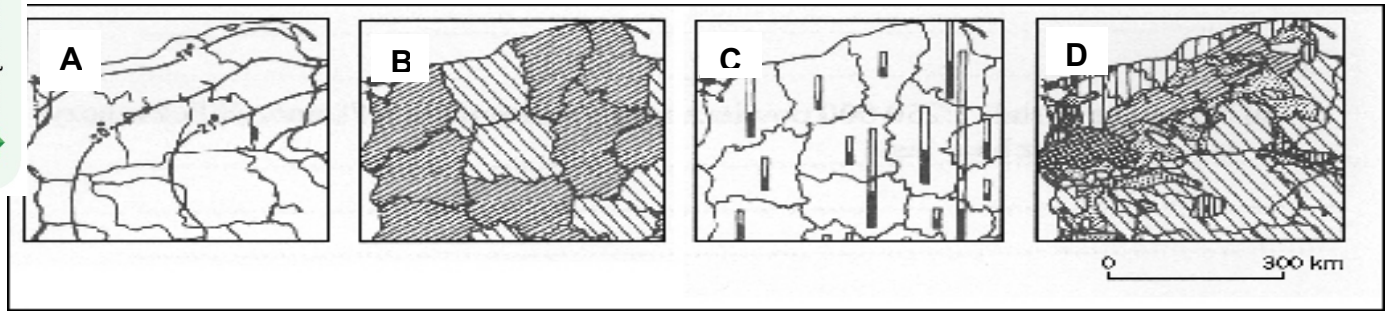

Wpisz nazwę i oznaczenie literowe metody kartograficznej, którą należy zastosować do przedstawienia wielkości PKB według działów gospodarki dla wybranych krajów Europy.

Nazwa metody:…… oznaczenie literowe: ……..

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 32. (1 pkt)

Mapy przedstawiają rozmieszczenie płyt tektonicznych oraz obszarów częstych trzęsień ziemi.

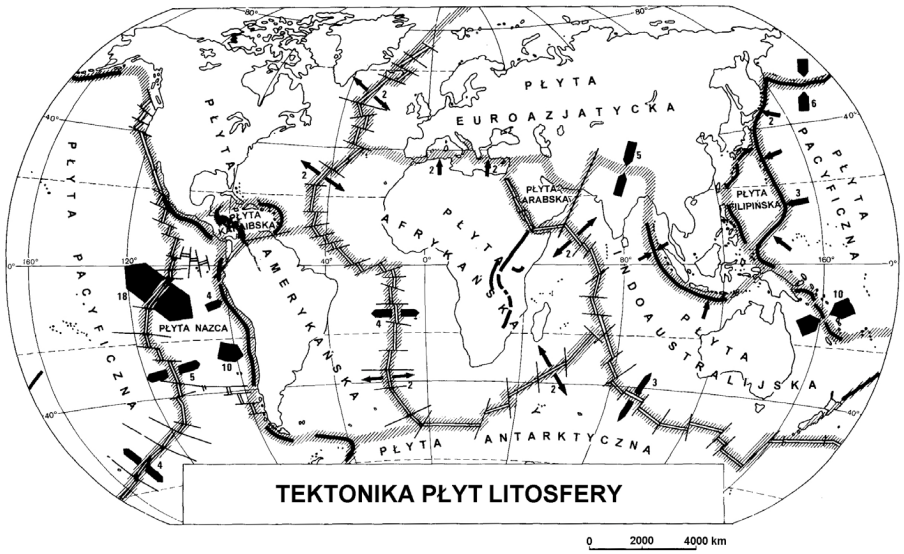

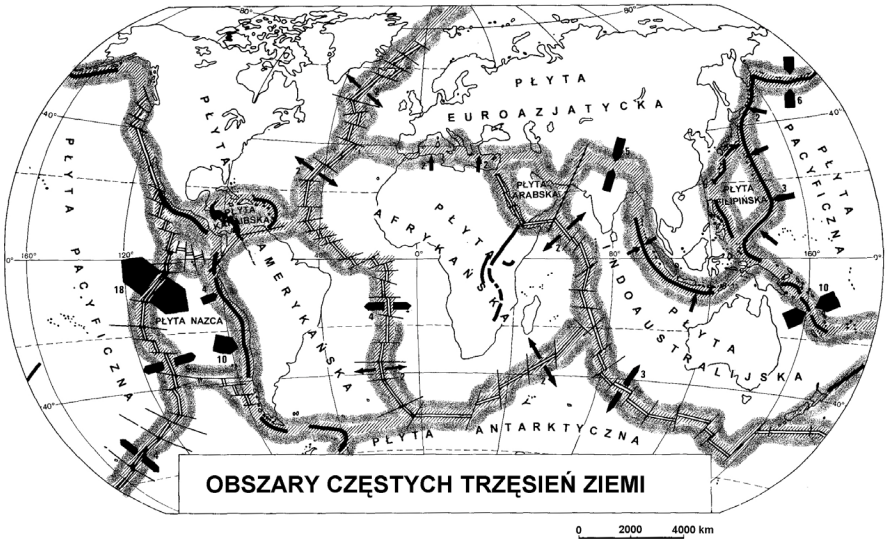

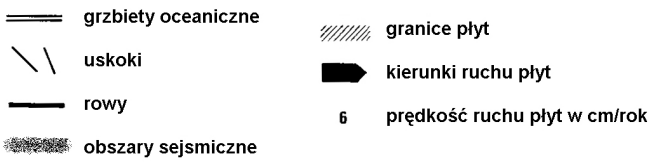

Na podstawie załączonych map sformułuj prawidłowość dotyczącą rozmieszczenia obszarów sejsmicznych na Ziemi.

.....

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 33. (1 pkt)

Na przykładzie lądolodu wyjaśnij, w jaki sposób dochodzi do ruchów izostatycznych.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 34. (3 pkt)

Na wykresach przedstawiono miesięczne współczynniki przepływu wybranych rzek.

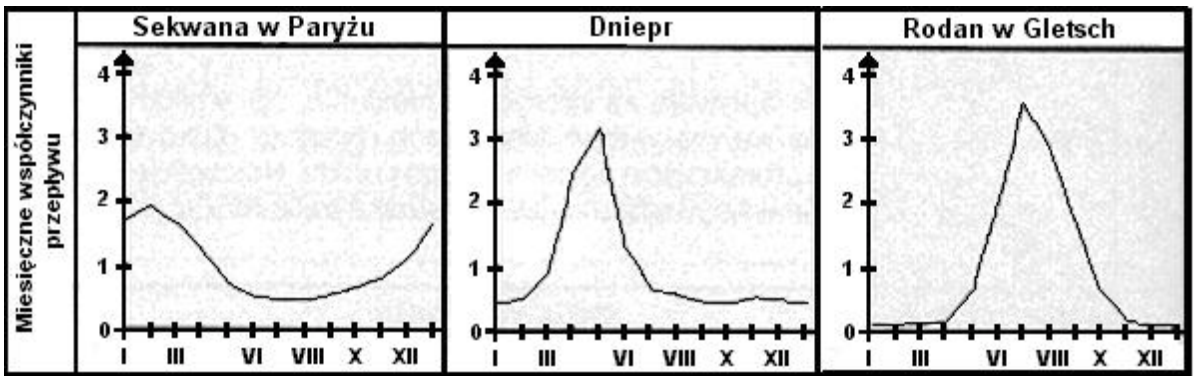

Podaj nazwę reżimu rzecznego dla każdej z przedstawionych na wykresie rzek oraz przyczyny występowania wysokich stanów wód.

1. Reżim rzeczny Sekwany .....

Przyczyny: .....

.....

2. Reżim rzeczny Dniepru .....

Przyczyny: .....

.....

3. Reżim rzeczny Rodanu .....

Przyczyny: .....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 35. (3 pkt)

Zadanie wykonaj na podstawie zamieszczonego tekstu i własnej wiedzy.

„Wilgotne nizinne lasy równikowe są formacją roślinną charakterystyczną dla strefy klimatów równikowych wybitnie wilgotnych, w których średnia roczna temperatura powietrza utrzymuje się w granicach 24-28^{0}C. Maksymalne temperatury powietrza rzadko przekraczają 35^{0}C, a temperatury minimalne praktycznie nie spadają poniżej 15^{0}C. W ciepłym klimacie równikowym opady atmosferyczne występują przez cały rok. Są to przeważnie gwałtowne opady konwekcyjne, występujące zwykle we wczesnych godzinach popołudniowych. Tego rodzaju opady nazywa się najczęściej deszczami zenitalnymi. Na większości obszarów występowania wilgotnych lasów równikowych średnie sumy opadów wahają się w granicach 1500-2000 mm. W wielu miejscach są notowane jednak opady nawet kilkakrotnie wyższe.

Przesycone wilgocią powietrze, połączone z upałem równikowego Słońca, podsyca wegetację przez cały rok. Nowa zielona szata bezzwłocznie zastępuje liście, które tu i ówdzie opadają. Luki powstałe po zwalonym starym drzewie natychmiast zajmują młodsze rośliny, dążąc do światła, które z trudem dociera do niższych pięter lasu. Skutecznie zasłaniają je poziomo ułożone korony drzew. Śmigłe pnie drzew osiągają kilkadziesiąt metrów wysokości, a ich korzenie nie wyrastają pod ziemią, ale zaczynają się nad jej powierzchnią.

Bogactwo życia roślinnego w wilgotnych lasach równikowych zdaje się wskazywać na żyzność gleb. Tymczasem pod względem zawartości próchnicy i soli mineralnych są to gleby bardzo słabe. To, że jednak lasy tam rosną, przypisać należy stałemu zasilaniu gleby natychmiast rozkładającymi się substancjami organicznymi. Szybki obieg materii warunkuje istnienie najbogatszego ekosystemu Ziemi. Wystarczy jednak przerwać obieg materii pomiędzy koronami drzew i glebą, by spowodować całkowitą degradację lasu.

Trwające od dziesięcioleci wycinanie wilgotnych lasów równikowych jest zagrożeniem dla zachowania równowagi w środowisku geograficznym. Zmniejszanie się powierzchni tych lasów pozbawia naturalnego środowiska ludność tubylczą, wpływa na zmianę ich życia. A przecież lasy te, ze względu na wielkość biomasy, dostarczają do atmosfery w czasie fotosyntezy duże ilości tlenu. Dlatego mają znaczący wpływ na bilans tlenu na Ziemi. Zmniejszanie ich powierzchni powoduje wzrost dwutlenku węgla w atmosferze. Wilgotne lasy równikowe zmieniają więc jej skład chemiczny. Mogą wpływać na zmiany klimatu w skali lokalnej i globalnej. Mimo to na obszarach wilgotnych lasów równikowych prowadzi się hodowlę i wypas bydła, zakłada plantacje np.: kawy, kakao, eksploatuje się surowce mineralne, realizuje różne inwestycje np.: budowę dróg i zapór wodnych".

Na podstawie: Makowski J., *Występowanie lasów tropikalnych*, UW, Warszawa, 2001.
Wilczyńscy E i B., *Geografia,* BGW, Warszawa, 1997.

a) Podaj trzy przykłady współzależności między elementami środowiska przyrodniczego w opisanej strefie wilgotnych klimatów równikowych.

1. .....
.....
2. .....
.....
3. .....
.....

b) Podaj dwa przykłady wzajemnych relacji człowiek – środowisko w opisanej strefie.

1. .....
.....
2. .....
.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 36. (2 pkt)

Określ rodzaj oraz genezę zapisanych w tabeli skał.

Nazwa skał	Rodzaj skały	Geneza skały
Wapień	Osadowa organiczna	Powstaje z nagromadzenia wapiennych szkieletów różnych organizmów.
Gips		
Marmur		

Zadanie 37. (2 pkt)

Na fotografii przedstawiono jeden z typów wybrzeży.

Podaj nazwę przedstawionego na fotografii typu wybrzeża oraz dwa charakterystyczne jego elementy.

Nazwa typu wybrzeża:

.....

Charakterystyczne elementy:

1. .....

2. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 38. (2 pkt)

a) Uzupełnij tabelę, wyjaśniając genezę wymienionych jezior.

Nazwa jeziora	Geneza
Wigry	
Czarny Staw w Tatrach	

b) Podaj wiek geologiczny powstania mis jeziornych wymienionych w tabeli.

Wiek mis jeziornych wybierz spośród podanych: plejstocen, holocen, trzeciorzęd.

.....

Zadanie 39. (2 pkt)

Rysunki przedstawiają dwa rodzaje form rzeźby powstające dzięki akumulacyjnej działalności wiatru.

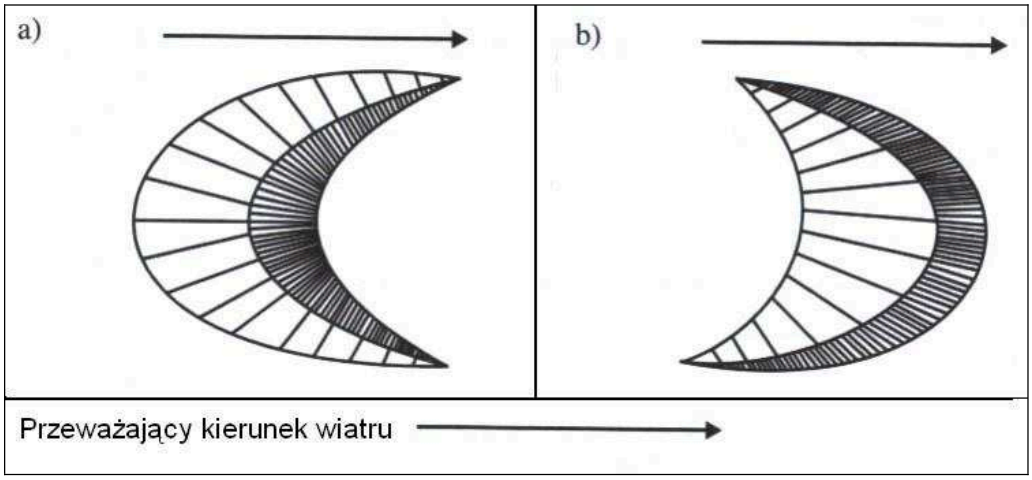

a) Podaj nazwy tych rodzajów form.

Nazwa formy na rysunku A: ……

Nazwa formy na rysunku B: ……

b) Podaj dwie charakterystyczne cechy form rzeźby przedstawionych na rysunku B.

1. .....

2. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 40. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono rozmieszczenie pokryw lessowych w Europie.

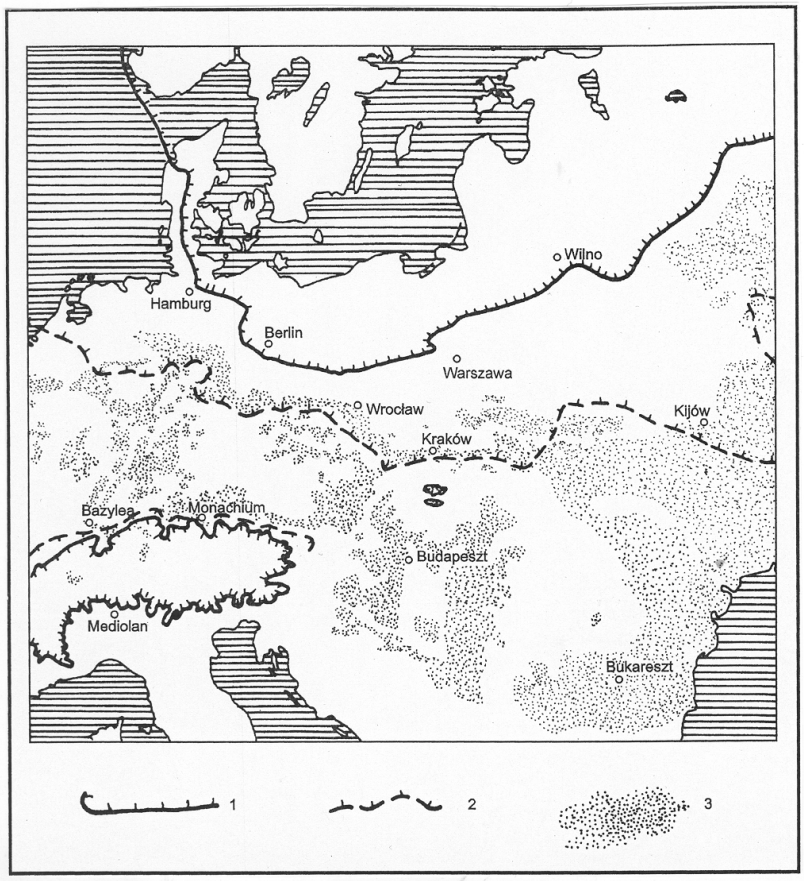

1 – zasięg ostatniego zlodowacenia, 2 – maksymalny zasięg lądolodów plejstoceńskich, 3 - lessy

a) Wykaż związek między rozmieszczeniem pokryw lessowych a zasięgami zlodowaceń.

.....

.....

.....

.....

b) Wyjaśnij genezę pokryw lessowych w Europie.

.....

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 41. (1 pkt)

Podaj typ gleby, której skałą macierzystą jest less i oceń jej stopień żyzności.

Typ gleby: .....

Ocena żyzności: .....

.....

Zadanie 42. (2 pkt)

a) Wykaż związek między powstawaniem gejzerów a geologicznymi procesami endogenicznymi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Z podanych zestawień obszarów zaznacz jedno, w którym wymieniono cztery obszary występowania gejzerów.

A. Wyspa Kiusiu, Kamczatka, Islandia, Nizina Amazonki.

B. Yellowstone, Islandia, Nowa Zelandia, Półwysep Arabski.

C. Islandia, Kamczatka, Yellowstone, Nowa Zelandia.

D. Kamczatka, Wyspa Kiusiu, Islandia, Sudety.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 43. (2 pkt)

„Cechy freonów, np. takie jak: trwałość, obojętność, nietoksyczność zadecydowały o ich wykorzystywaniu w procesach produkcji. Już w czasie II wojny światowej stosowano je w urządzeniach do rozpylania substancji przeciwko komarom roznoszącym malarię. Szerokie zastosowanie freonów, między innymi w przemyśle kosmetycznym, komputerowym, okazało się bardzo niebezpieczne dla środowiska geograficznego. Jednak przekonywanie producentów o konieczności zamiany freonów innymi związkami nie zawsze dawało większe rezultaty".

Na podstawie: Kalinowska A., *Ekologia –wybór przyszłości*, Editions Spotkania, Warszawa, 1991.

Z podanych poniżej wyrażeń utwórz ciąg przyczynowo-skutkowy.

W schemat wpisz tylko oznaczenia literowe.

A. Wzrost zachorowań na choroby nowotworowe np. raka skóry.

B. Wykorzystywanie freonów w procesach produkcji.

C. Wzrost przypadków chorób oczu np. zaćmy.

D. Emitowanie do atmosfery freonów.

E. Uszkodzenia tkanek roślin (w tym roślin uprawnych).

F. Zagrożenia w skali globalnej.

G. Rozkład freonów pod wpływem promieniowania słonecznego.

H. Niszczenie ozonu w stratosferze w wyniku skomplikowanych reakcji chemicznych.

I. Zmniejszanie się warstwy ozonowej.

J. Zmniejszenie produkcji planktonu roślinnego i zwierzęcego.

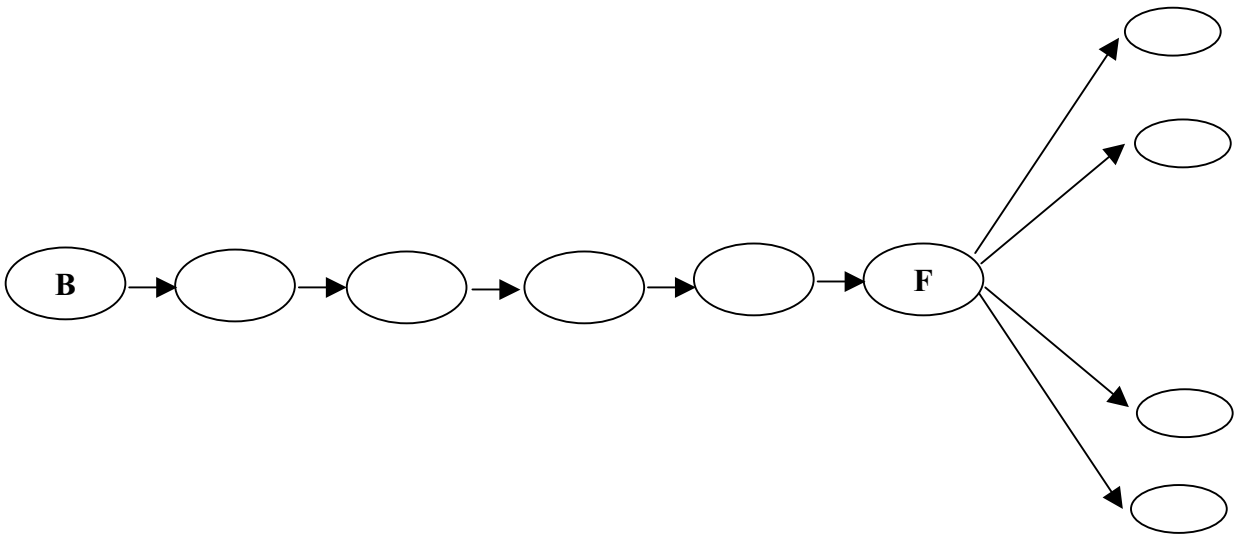

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 44. (2 pkt)

Morze Bałtyckie ze względu na swoje położenie geograficzne charakteryzuje się słabą wymianą wód oraz dużym ich zanieczyszczeniem.
Podaj trzy przykłady działań, które kraje nadbałtyckie mogą podjąć w celu ochrony wód Morza Bałtyckiego.

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

3. .....

.....

.....

Zadanie 45. (2 pkt)

Do podanych nazw języków dobierz nazwy grup językowych, do których należą lub nazwy krajów, w których występują. Nazwy grup językowych oraz krajów wybierz spośród podanych poniżej.

Grupa językowa: indoirańska, germańska, romańska, słowiańska.

Kraj występowania: Francja, Egipt, Dania.

Język	**Grupa językowa**	**Kraj występowania**
hiszpański		Meksyk
arabski	semicka	
hindi		Indie
bretoński	celtycka	
angielski		RPA

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 46. (2 pkt)

Rysunek przedstawia zmiany przyrostu naturalnego w Polsce w latach 1946 – 1999.

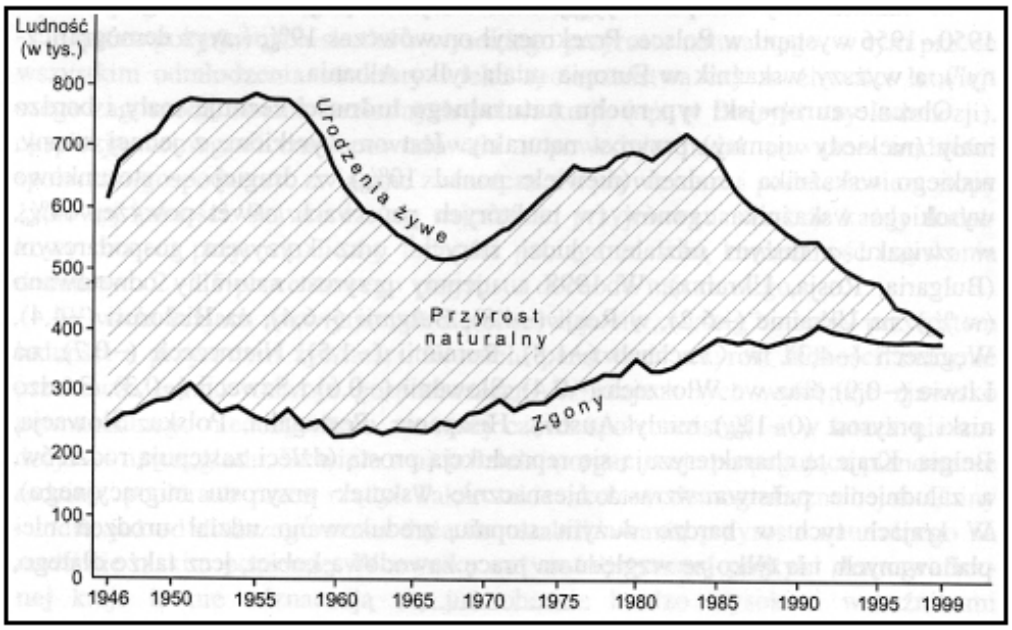

a) Podaj dwie przyczyny spadku liczby urodzeń w Polsce w latach 60-tych XX wieku.

1 .....

.....

2. .....

.....

b) Podaj dwie przyczyny wysokiej liczby urodzeń w Polsce w latach 1975 - 85.

1 .....

.....

2. .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 47. (2 pkt)

Podaj cztery przykłady negatywnych konsekwencji społeczno-gospodarczych eksplozji demograficznej w Afryce.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

4. .....

.....

Zadanie 48. (2 pkt)

Brak pracy dla dużej populacji ludności w wieku produkcyjnym to problem, który pojawił się w krajach Europy Środkowej i Wschodniej w ostatnim dziesięcioleciu XX wieku. **Zaproponuj trzy działania, które należy podjąć, aby ograniczyć występowanie zjawiska bezrobocia w tej części Europy.**

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

3. .....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 49. (2 pkt)

Żuławy Wiślane są krainą, której warunki środowiska geograficznego określa się jako korzystne i niekorzystne dla rozwoju rolnictwa.
Podaj dwa przykłady korzystnych i dwa przykłady niekorzystnych warunków rozwoju rolnictwa na Żuławach Wiślanych.

Warunki korzystne:

1. .....

.....

2. .....

.....

Warunki niekorzystne:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 50. (2 pkt)

Na podstawie mapy „Huta Katowice – zmiany w środowisku geograficznym" (załącznik nr 1.), przedstaw cztery przykłady zmian w środowisku geograficznym, które zaszły na tym obszarze.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

4. .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 51. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono rozmieszczenie technopolii na świecie.

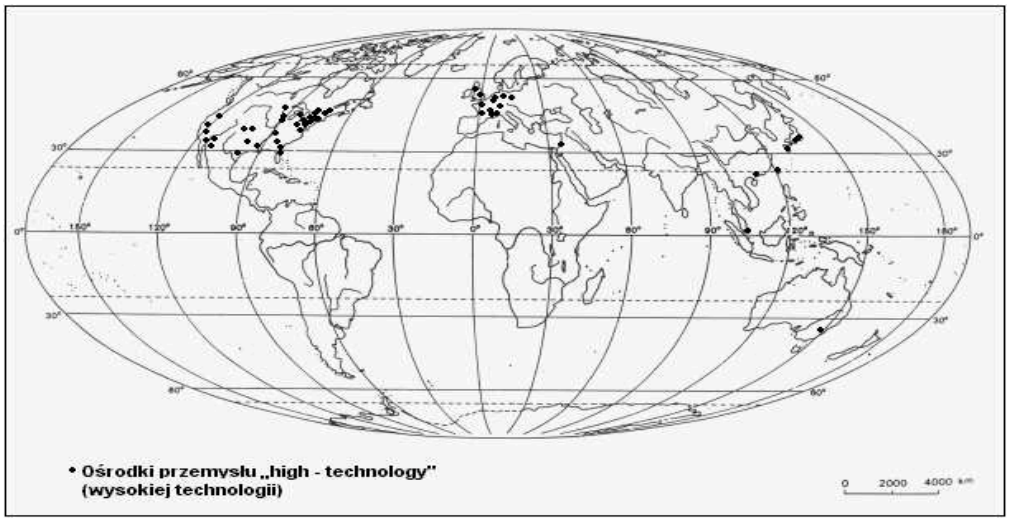

a) Sformułuj prawidłowość dotyczącą przestrzennego rozmieszczenia technopolii.

.....

.....

b) Podaj dwa czynniki lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanych technologii.

1. .....

2. .....

Zadanie 52. (2 pkt)

Wymień cztery przykłady działań podejmowanych na obszarach zagłębi węglowych w Europie i w Polsce, w których obecnie zachodzi proces restrukturyzacji.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

4. .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 53. (2 pkt)

Na mapie konturowej Polski zaznaczono występowanie wybranych zakładów przemysłowych.

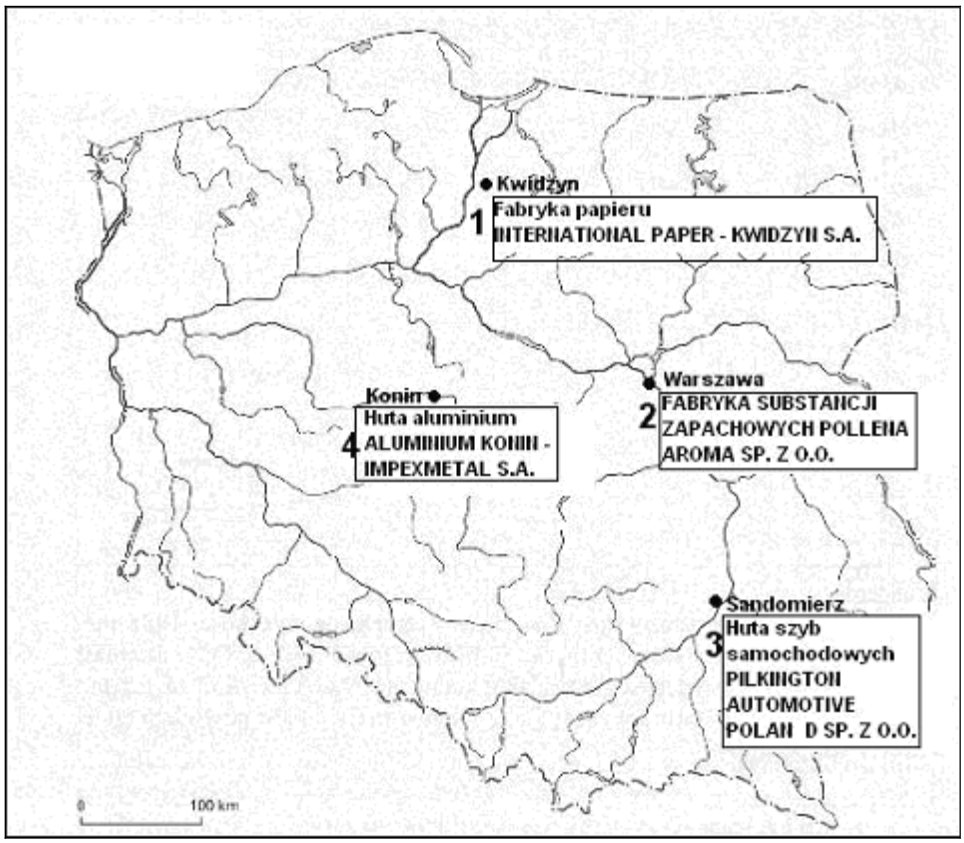

Podaj dla każdego z zakładów po jednym, najważniejszym czynniku lokalizacji.

Czynnik lokalizacji:

1 .....

2 .....

3 .....

4 .....

Zadanie 54. (1 pkt)

„Współczesna cywilizacja tworzy coraz to nowe zagrożenia zdrowotne. Większość zagrożeń cywilizacyjnych nie wywołuje nagłych reakcji chorobowych, ich oddziaływanie na organizm ludzki jest długotrwałe, a rozwijające się w ich wyniku choroby mają charakter przewlekły".

Na podstawie: *Encyklopedia PWN,* PWN, Warszawa, 2002.

Podaj trzy przykłady chorób cywilizacyjnych.

1. .....

2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 55. (1 pkt)

W tabeli zamieszczono dane o wynikach wyborów samorządowych w Polsce w 2002 roku.

Województwo	SLD-UP	PO PIS	Samoobrona	LPR	PSL	Unia Samorządowa	UPR
	Procent uzyskanych głosów						
dolnośląskie	27,7	16,1	17,5	15	6,3	7,5	2,1
kujawsko-pomorskie	31,8	12,1	18,4	14	10,8	1,3	1,5
lubelskie	20,6	8,5	21,8	18,4	19,8	0,9	1,5
lubuskie	42,9	13,1	13,1	12,9	8,4	2	1,7
łódzkie	23,9	9,1	21,5	13,9	15,3	1,2	2,2
małopolskie	17,7	19,1	11,4	17,9	8,1	0,9	2,9
mazowieckie	21	*	15,8	14,3	11,7	1,5	3,5
opolskie	24,5	11	11,3	11,6	10,5	0,6	2,4
podkarpackie	18,4	**	16,3	22,9	14,1	0,5	2,3
podlaskie	20,1	16,1	16,1	18,3	12,3	0,6	0,5
pomorskie	21,6	30,7	14,1	10,4	6,3	3,8	2,6
śląskie	25,8	14,2	11	11,4	4,3	5,8	2,1
świętokrzyskie	26	13,1	21	10	20,3	0,6	1,7
warmińsko-mazurskie	32	13,6	16,7	13,2	12,6	0,9	2,1
wielkopolskie	27,9	16,6	15,5	11,3	12,6	1,8	2,2
zachodniopomorskie	33,2	11,2	19,1	13,2	5,5	1,5	2,1

* W województwie mazowieckim kandydaci PO uzyskali 8,5% głosów, a kandydaci PIS 17,4% głosów.

* * W województwie podkarpackim wystartował komitet Podkarpacki Razem, na którego listach znaleźli się kandydaci PO i PIS i uzyskali 15,4% głosów.

Na mapie konturowej Polski zaznacz odpowiednim szrafem obszary województw, w których wygrali kandydaci partii niezrzeszonych w koalicji SLD-UP.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 56. (2 pkt)

Podaj trzy przyczyny zróżnicowania preferencji wyborców w Polsce.

1. .....

.....

2 .....

.....

3. .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl